

Primària

Llengua 5

Programació

Unitat 13

1. Presentació de la unitat
2. Objectius didàctics
3. Continguts de la unitat/Criteris d'avaluació/Estàndards d'aprenentatge avaluable
4. Selecció d'evidències per al dossier d'aprenentatge (*portfolio*)
5. Competències: descriptors i assoliments
6. Tasques
7. Estratègies metodològiques
8. Recursos
9. Ferramentes d'avaluació
10. Mesures per a la inclusió i l'atenció a la diversitat
11. Autoavaluació del professorat

1. PRESENTACIÓ DE LA UNITAT

Títol

El telèfon

Descripció de la unitat

El text expositiu inicial ens farà de suport per a presentar alguns dels continguts que treballarem al llarg de la unitat.

Arran del contingut de la lectura inicial treballarem els tecnicismes en l'apartat de Vocabulari i els relacionarem amb els camps del coneixement en què es fan servir. Comprovarem que aquest tipus de lèxic només apareix en textos molt formals, com ara els expositius.

Presentarem tres categories gramaticals noves: els adverbis, les preposicions i les conjuncions i observarem la seua funció.

En Ortografia comprovarem que diferencien els sons de la / i de la // i presentarem la norma ortogràfica que regula l'ús de la *ela* geminada i també de *r* i *rr*.

En els apartats d'expressió iniciem el treball d'anàlisi de la llengua en els mitjans de comunicació. Presentarem el text periodístic per excel·lència, la notícia, que l'alumnat podrà trobar tant escrita, en la premsa periòdica, com oral, en forma de noticiaris televisius o radiofònics.

En Literatura, presentem un tipus de text poètic molt particular: el cal·ligrama, que combina text i imatge.

En la Tasca final presentem diversos jocs lingüístics.

Temporització:

Maig

2. OBJECTIUS DIDÀCTICS

- Desenvolupar les quatre habilitats lingüístiques bàsiques: llegir, escriure, parlar i escoltar.
- Conèixer el significat de tecnicismes usuals i usar-los en les produccions pròpies.
- Conèixer i usar correctament els adverbis, les preposicions i les conjuncions.
- Usar correctament la *l*, la *ll*, la *l·l*, la *r* i la *rr*.
- Entendre i elaborar cal·ligrames.

3. CONTINGUTS DE LA UNITAT - CRITERIS D'AVALUACIÓ - ESTÀNDARDS D'APRENTATGE AVALUABLES

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
<ul style="list-style-type: none"> • Lectura i comprensió d'un text expositiu amb l'entonació, la pronúncia i el ritme adequat. • Identificació de tecnicismes. • Classificació de tecnicismes segons el camp del coneixement a què pertanyen. • Coneixement del significat de tecnicismes usats. • Observació de paraules del vocabulari habitual que s'han convertit en tecnicismes. • Identificació d'adverbis i de la seua funció. • Classificació d'adverbis. • Ús d'adverbis en contextos donats. • Identificació de preposicions i de la seua funció. • Compleció d'expressions i oracions amb preposicions. • Identificació de conjuncions i de la seua funció. • Formació d'oracions compostes per mitjà de conjuncions. • Diferenciació dels sons que representen la /i/ i la //. • Explicació de la norma d'ús de /./. 	1. Llegir amb fluïdesa i entonació adequades els textos presentats.	1.1. Llig el text expositiu i la resta de textos de la unitat amb una pronúncia, una entonació i un ritme adequats.
	2. Fer una lectura comprensiva dels textos expositius presentats.	2.1. Reflexiona sobre el contingut del text expositiu. 2.2. Respon les preguntes sobre el contingut del text llegit.
	3. Conèixer tecnicismes i fer-los servir en les produccions pròpies.	3.1. Relaciona els tecnicismes que pertanyen al mateix camp del coneixement. 3.2. Usa tecnicismes en les produccions pròpies.
	4. Identificar i usar adverbis, preposicions i conjuncions.	4.1. Identifica adverbis, els classifica i els usa correctament. 4.2. Identifica preposicions i les usa correctament. 4.3. Identifica conjuncions i les usa correctament.
	5. Aplicar les normes ortogràfiques que regulen l'ús de /, // i /./ i l'ús de r i rr.	5.1. Diferencia el so de / i //. 5.2. Aplica correctament la norma ortogràfica que regula l'ús de /./. 5.3. Aplica correctament la norma ortogràfica que regula l'ús de r i rr.
	6. Llegir i interpretar textos periodístics.	6.1. Identifica la informació que dona la portada d'una publicació periòdica: capçalera, seccions, titulars, etc. 6.2. Redacta titulars i notícies breus de successos pròxims.
	7. Elaborar un noticiari.	7.1. Transforma les notícies escrites en orals per a fer-ne un noticiari.

<ul style="list-style-type: none"> • Diferenciació del so suau i fort de la <i>r</i>. • Explicació de la norma d'ús de <i>r</i> i <i>rr</i>. • Observació i anàlisi de la informació que oferix la portada d'una publicació periòdica. • Lectura i redacció de notícies. • Elaboració d'un noticiari radiofònic. • Anàlisi del contingut i la forma d'un cal·ligrama. • Elaboració de cal·ligrames d'una manera pautaada. • Resolució de jocs lingüístics i elaboració de nous. • Reflexió i avaluació sobre el procés d'aprenentatge propi. • Interés per millorar el treball propi. • Respecte pel treball dels companys i les companyes. 	8. Llegir, comprendre, analitzar i elaborar cal·ligrames.	8.1. Comprén un cal·ligrama i relaciona el contingut amb la forma que presenta. 8.2. Elabora un cal·ligrama a partir d'unes pautes donades.
	9. Gaudir amb les possibilitats lúdiques que oferix la llengua.	9.1. Resol jocs lingüístics diversos i en crea.
	10. Fomentar l'autoavaluació i la reflexió en el procés d'aprenentatge propi.	10.1. Realitza l'autoavaluació i reflexiona sobre el procés d'aprenentatge propi.

4. SELECCIÓ D'EVIDÈNCIES PER AL DOSSIER D'APRENTATGE (*portfolio*)

Els estàndards d'aprenentatge mostren el grau d'assoliment dels criteris d'avaluació des de la mateixa descripció i concreció del criteri. Per a facilitar el seguiment del desenvolupament de cada estàndard buscarem evidències de l'alumnat que en mostren l'evolució en cada un d'aquests.

En l'annex d'avaluació es proposa un dossier d'aprenentatge d'evidències per als estàndards d'aprenentatge. El quadre següent suggerix una selecció d'algunes d'aquestes possibles evidències. El professorat podrà substituir-les per d'altres que considere més rellevants per al desenvolupament del seu grup.

Llibre de l'alumnat (LA) / Quadern de l'alumnat (QA) / Proposta didàctica (PD) / Recursos fotocopiables (RF)

Estàndards d'aprenentatge avaluable	Selecció d'evidències per al dossier d'aprenentatge
1.1. Llig el text expositiu i la resta de textos de la unitat amb una pronúncia, una entonació i un ritme adequats.	<ul style="list-style-type: none"> • Proposta de textos del LA. • Proposta d'aprenentatge cooperatiu de la PD.
2.1. Reflexiona sobre el contingut del text expositiu.	<ul style="list-style-type: none"> • Selecció d'activitats del LA.
2.2. Respon les preguntes sobre el contingut del text llegit.	<ul style="list-style-type: none"> • Selecció d'activitats del LA. • Selecció d'activitats del QA. • Activitats de reforç i d'ampliació de la PD. • Proposta de comprensió lectora de la PD.
3.1. Relaciona els tecnicismes que pertanyen al mateix camp del coneixement.	<ul style="list-style-type: none"> • Selecció d'activitats del LA. • Selecció d'activitats del QA. • Activitats de reforç i d'ampliació de la PD. • Fitxa de reforç i fitxa d'ampliació dels RF.
3.2. Usa tecnicismes en les produccions pròpies.	<ul style="list-style-type: none"> • Selecció d'activitats del QA. • Activitats de reforç i d'ampliació de la PD.
4.1. Identifica adverbis, els classifica i els usa correctament.	<ul style="list-style-type: none"> • Selecció d'activitats del LA. • Selecció d'activitats del QA. • Activitats de reforç i d'ampliació de la PD. • Fitxa de reforç i fitxa d'ampliació dels RF.
4.2. Identifica preposicions i les usa correctament.	<ul style="list-style-type: none"> • Selecció d'activitats del LA. • Selecció d'activitats del QA. • Activitats de reforç i d'ampliació de la PD. • Fitxa de reforç i fitxa d'ampliació dels RF.
4.3. Identifica conjuncions i les usa correctament.	<ul style="list-style-type: none"> • Selecció d'activitats del LA. • Activitats de reforç i d'ampliació de la PD.

5.1. Diferencia el so de /i /l/.	<ul style="list-style-type: none"> • Selecció d'activitats del LA. • Fitxa de reforç dels RF.
5.2. Aplica correctament la norma ortogràfica que regula l'ús de /l/.	<ul style="list-style-type: none"> • Selecció d'activitats del LA. • Selecció d'activitats del QA. • Activitats de reforç i d'ampliació de la PD. • Fitxa de reforç i fitxa d'ampliació dels RF.
5.3. Aplica correctament la norma ortogràfica que regula l'ús de /r/ i /rr/.	<ul style="list-style-type: none"> • Selecció d'activitats del LA. • Selecció d'activitats del QA. • Activitats de reforç i d'ampliació de la PD..
6.1. Identifica la informació que dóna la portada d'una publicació periòdica: capçalera, seccions, titulars, etc.	<ul style="list-style-type: none"> • Selecció d'activitats del LA. • Activitats de reforç i d'ampliació de la PD.
6.2. Redacta titulars i notícies breus de successos pròxims.	<ul style="list-style-type: none"> • Selecció d'activitats del LA. • Selecció d'activitats del QA.
7.1. Transforma les notícies escrites en orals per a fer-ne un noticiari.	<ul style="list-style-type: none"> • Selecció d'activitats del LA. • Activitats de reforç i d'ampliació de la PD. • Proposta d'aprenentatge cooperatiu de la PD.
8.1. Comprén un cal·ligrama i relaciona el contingut amb la forma que presenta.	<ul style="list-style-type: none"> • Selecció d'activitats del LA. • Activitats de reforç i d'ampliació de la PD.
8.2. Elabora un cal·ligrama a partir d'unes pautes donades.	<ul style="list-style-type: none"> • Selecció d'activitats del LA. • Proposta d'aprenentatge cooperatiu de la PD.
9.1. Resol jocs lingüístics diversos i en crea.	<ul style="list-style-type: none"> • Selecció d'activitats del LA. • Activitats de reforç i d'ampliació de la PD. • Proposta d'aprenentatge cooperatiu de la PD.
10.1. Realitza l'autoavaluació i reflexiona sobre el procés d'aprenentatge propi.	<ul style="list-style-type: none"> • Selecció d'activitats del Repàs de la unitat del LA. • Dianes i rúbriques de l'annex d'avaluació. • Proposta d'aprenentatge cooperatiu de la PD.

5. COMPETÈNCIES: DESCRIPTORS I ACOMPLIMENTS

Competència	Descriptor	Acompliment
<i>Comunicació lingüística.</i>	Comprendre el sentit dels textos escrits.	Llig, comprén i valora els textos presentats.
	Usar el coneixement de les estructures lingüístiques i de les normes ortogràfiques i gramaticals a l'hora d'elaborar textos escrits.	Reconeix el valor de la llengua com a eina de comunicació i com a objecte d'observació i anàlisi. Coneix, respecta i valora les normes ortogràfiques que regulen l'ús de <i>l</i> , <i>ll</i> , <i>l·l</i> , <i>r</i> i <i>rr</i> . Usa correctament adverbis, preposicions i conjuncions. Valora l'ampliació del vocabulari que les descobertes científiques aporten al cabal lèxic de la llengua.
	Elaborar textos de diferents tipus de manera creativa i amb sentit literari.	Crea cal·ligrames.
	Expressar oralment qualsevol tipus d'informació de manera ordenada i clara.	Participa en un noticiari vocalitzant i fent l'entonació i les pauses adequades.
	<i>Pla lector:</i> Divertir-se amb la lectura.	Valora la lectura com a font d'entreteniment i plaer.
<i>Competència matemàtica competències bàsiques en ciència i tecnologia.</i>	Manejar el llenguatge matemàtic amb precisió en qualsevol context.	Classifica paraules segons diversos criteris.
	Manejar els coneixements sobre el funcionament dels objectes i dels aparells per tal de solucionar problemes i comprendre el que ocorre al nostre voltant.	Valora les descobertes científiques i la utilitat per a la millora de la qualitat de vida.
<i>Competència digital.</i>	Fer servir fonts diverses per a la recerca d'informació.	Utilitza diccionaris digitals. Consulta pàgines web relacionades amb els continguts de la unitat.
	Usar els diferents canals de comunicació audiovisual per a transmetre informacions diverses.	Elabora notícies amb interès periodístic. Participa en l'elaboració d'un noticiari radiofònic.
	Manejar eines digitals per a la construcció de coneixement.	Usa els recursos digitals associats a la unitat.

<i>Aprendre a aprendre.</i>	Aplicar estratègies per a la millora del pensament creatiu, crític, emocional, interdependent...	És constant en el treball. Aplica els continguts apresos en les produccions orals i escrites.
	Desenvolupar estratègies que afavorisquen la comprensió rigorosa dels continguts.	Observa la disposició de la informació en la portada d'un diari per a identificar la més important.
	<i>Intel·ligències múltiples:</i> Desenvolupar les diferents intel·ligències múltiples.	Reflexiona i participa en el procés d'aprenentatge. Para atenció a aprendre i a memoritzar conceptes.
<i>Competències socials i cíviques.</i>	Mostrar disponibilitat per participar activament en els àmbits de participació establits.	Participa activament en les activitats a l'aula.
	Conèixer i aplicar els drets i els deures de la convivència ciutadana en el context de l'escola.	Reflexiona sobre la importància de la informació periodística en el món actual.
	<i>Educació en valors:</i> Aprendre a comportar-se des del coneixement dels diferents valors.	Respecta els moments de conversa i reflexió entre els companys en situacions comunicatives a l'aula.
<i>Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor.</i>	Mostrar iniciativa personal per iniciar o promoure accions noves.	Reflexiona i participa en el procés d'aprenentatge. S'interessa per acabar i presentar el treball d'una forma acurada. Mostra una actitud participativa, aportant idees i opinions, en les activitats proposades.
<i>Consciència i expressions culturals.</i>	Mostrar respecte per les obres més importants del patrimoni cultural a nivell mundial.	Valora positivament la lectura de textos poètics i periodístics.
	Expressar sentiments i emocions des de codis artístics.	Té gust per elaborar cal·ligrames. Valora els jocs lingüístics i les possibilitats que oferix la llengua per a divertir-se.
	Apreciar la bellesa de les expressions artístiques i dels fets quotidians.	Desenvolupa la imaginació i la creativitat a través de la creació de cal·ligrames.

6. TASQUES

Libre de l'alumnat (LA) / Quadern de l'alumnat (QA) / Proposta didàctica (PD) / Recursos fotocopiables (RF) / Llibre digital (LD)

Tasca 1: Llegim i comprenem la lectura

- Seguim els suggeriments metodològics de la PD per a la realització i la valoració de la lectura.
- Escoltem l'enregistrament de la lectura que acompanya el LA o en el LD.
- Responem les activitats sobre la lectura del LA, de la PD i fem el treball cooperatiu de la PD.
- Realitzem les activitats proposades en el LD.
- Completem amb la comprensió lectora complementària dels RF i la del QA.

Tasca 2: Tecnicismes

- Introduïm el concepte de tecnicisme amb els suggeriments metodològics de la PD.
- Presentem els conceptes de la tasca en la galeta del LA.
- Fem els exercicis del LA i del LD.
- Completem amb les activitats de la PD, del QA i les fitxes de reforç i d'ampliació dels RF.

Tasca 3: Adverbis, preposicions i conjuncions

- Introduïm el concepte d'adverbi i de preposició i la funció que tenen amb els suggeriments metodològics de la PD.
- Presentem els conceptes de la tasca en les galetes del LA.
- Fem els exercicis del LA i del LD.
- Completem amb les activitats de la PD, del QA i les fitxes de reforç i d'ampliació dels RF.

Tasca 4: Paraules amb *l*, *ll* i *l·l*. Paraules amb *r* i *rr*

- Introduïm les normes ortogràfiques referides a aquestes grafies i dígrafs amb els suggeriments metodològics de la PD.
- Presentem els conceptes de la tasca en les galetes del LA.
- Fem els exercicis del LA i del LD.
- Fem les activitats de la PD, del QA i les fitxes de reforç i d'ampliació dels RF.
- Completem amb la col·lecció «Quaderns d'ortografia» i els dictats complementaris dels RF.

Tasca 5: Premsa escrita

- Introduïm els conceptes treballats amb els suggeriments metodològics de la PD.
- Presentem els conceptes de la tasca en la galeta del LA.
- Fem els exercicis del LA i del LD.
- Completem amb les activitats del QA.

Tasca 6: Noticiaris

- Introduïm els conceptes treballats amb els suggeriments metodològics de la PD.
- Presentem els conceptes de la tasca en la galeta del LA.
- Fem els exercicis del LA i del LD.
- Fem el treball cooperatiu de la PD.

- Completem amb la comprensió oral dels RF.

Tasca 7: Els cal·ligrames

- Introduïm els conceptes amb els suggeriments metodològics de la PD.
- Presentem els conceptes de la tasca en la galeta del LA.
- Fem els exercicis del LA i del LD.
- Completem amb el treball cooperatiu de la PD.

Tasca 8: Tasca final: jocs amb paraules

- Realitzem la tasca competencial de la unitat del LA amb el suport dels suggeriments metodològics de la PD.
- Fem els exercicis del LA i del LD.
- Reflexionem sobre les possibilitats de diversió que ofereixen els jocs amb la llengua a partir de les activitats del LA.

Tasca 9: Repàs de la unitat

- Introduïm el repàs dels continguts apresos amb els suggeriments metodològics de la PD.
- Fem el treball cooperatiu proposat en la PD per a resumir els continguts de la unitat.
- Fem les activitats de repàs de la unitat del LA i del LD. Amb l'alumnat corresponent, també fem l'Avance.
- Ampliem el treball de repàs amb les activitats del QA, si no l'hem fet servir abans.
- Recopilem les activitats per al dossier d'aprenentatge (*portfolio*) de l'alumnat.
- Reflexionem sobre el procés d'aprenentatge amb les rúbriques i les dianes de l'annex d'avaluació.

7. ESTRATÈGIES METODOLÒGIQUES

En el desenvolupament de les tasques es fan servir diverses estratègies metodològiques:

- Treball reflexiu individual en el desenvolupament de les activitats individuals.
- Fixació de rutines per a facilitar i millorar el treball de l'alumnat.
- Realització de treballs en grup i individuals.
- Treball en grup cooperatiu: agrupar l'alumnat en grups de 3 o 4 i usar les estructures d'aprenentatge cooperatiu suggerides en la PD del professorat per a treballar els principis de definició de l'objectiu grupal, d'interdependència positiva i d'interacció cara a cara.
- Posada en comú en gran grup després del treball individual o grupal.
- Reforç de l'atenció als altres i a les seues opinions.
- Respects de les normes bàsiques de la comunicació.
- Cercles d'aprenentatge.
- Exposició del professorat.

8. RECURSOS

Aquests materials de suport poden reforçar i ampliar l'estudi dels continguts d'aquesta unitat:

- Els quaderns d'activitats, complementaris al llibre de l'alumnat.
- Els quaderns 9 i 10 de la col·lecció «Quaderns d'ortografia».
- Les activitats d'ampliació i de reforç incloses en la proposta didàctica.
- Els recursos fotocopiabls de la proposta didàctica: activitats de reforç i d'ampliació, prova d'avaluació per a la unitat, un treball de comprensió lectora sobre un text expositiu, una fitxa per a millorar la comprensió oral i dos dictats més per a reforçar els continguts ortogràfics de la unitat.

Altres materials

- *Diccionari valencià. Primària. Ed. Vox.*
- Bingo ortogràfic.
- Textos expositius diversos adequats a l'edat.
- Mural de regles ortogràfiques.
- Mural de les conjugacions verbals.

Recursos digitals

- El CD d'àudio que acompanya el llibre de l'alumnat amb l'enregistrament de les lectures, els dictats i altres activitats amb suport auditiu.
- El llibre digital que permetrà fomentar l'ús de les TIC a l'aula emprant els recursos digitals que s'hi inclouen:
 - Enregistrament i recursos per a treballar la lectura inicial.
 - Dos enregistraments de cada dictat proposat en el llibre de text, un llegit a velocitat normal i un altre llegit més lentament per a usar-lo en el moment del dictat.
 - La icona d'un altaveu indica que hi ha enregistraments per a activitats que necessiten un suport auditiu en ortografia i en expressió oral.
 - Activitats interactives sobre els tecnicismes, les adverbis i les preposicions i l'ús de *l*, *ll*, *l·l*, *r* i *rr*.
- Diccionaris digitals.
- Arran dels continguts de la unitat podem visitar webs de diverses publicacions periòdiques en la nostra llengua i també d'altres amb jocs lingüístics com ara embarbussaments, endevinalles, palíndroms, jeroglífics, etc.

9. FERRAMENTES D'AVALUACIÓ

- Registre d'avaluació (en l'annex d'avaluació).
- Prova d'avaluació de la unitat (en els recursos fotocopiabls).
- Uns altres recursos: rúbrica, diana, etc. (en l'annex d'avaluació).

10. MESURES PER A LA INCLUSIÓ I L'ATENCIÓ A LA DIVERSITAT

- Quines dificultats i potencialitats preveig en el grup durant el desenvolupament de la unitat?
- Com minimitzaré les dificultats?
- Quines necessitats individuals preveig en el desenvolupament de la unitat?
- Quins recursos i estratègies faré servir per a atendre les necessitats individuals?

11. AUTOAVALUACIÓ DEL PROFESSORAT

- Quin percentatge d'alumnes han assolit els objectius d'aprenentatge de la unitat?
- Què és el que millor ha funcionat en aquesta unitat?
- Què canviaria en el desenvolupament de la unitat el pròxim curs? Per què?